

The Social network

Regi: David Fincher

Recension av JONAS MOSSKIN

Sagan om Facebooks grundare

Våren 2004 satt jag framför datorn hos en av mina bästa kompisar, en webbkille som pluggade på Handelshögskolan i Stockholm. Plötsligt fick han ett mejl med en inbjudan till ett exklusivt nätverk, kallat "A Small World". Han gick med som en av de första tusen medlemmarna. Sajten växte lavinartat och hade några dagar senare över 30 000 medlemmar. Det var en nätverkssida för överklassare som annonserade efter reskompisar till lyxyachter vid Medelhavet och shoppingvänner när de skulle på weekendresa till Milano. Jag minns vår fascination över hur något så simpelt spred sig så snabbt. I dag har A Small World 700 000 medlemmar, i ett slutet nätverk som kräver inbjudan för att få vara med.

VAD VI INTE VISSTE DÅ var att ungefär samtidigt satt 21-åriga Mark Zuckerberg (Jesse Eisenberg) på Harvarduniversitetet och hackade skolkataloger och konstruerade The Facebook. Hans sajt var från början en rejtingsajt där man poängsätte skolans tjejer. På två timmar hade han fått 22 000 sidvisningar och Harvards nät hade kraschat. Zuckerberg insåg potentialen i sociala nätverk och tillsammans med några andra hackers skapades Facebook som på bara några få månader spred sig över USAs olika universitet.

Innan 2004 var slut hade sajten över en miljon användare och riskkapitalisterna stod i kö för att få investera. Idag är Facebook en större sajt än Google i USA och är värderat till över 250 miljarder dollar. Nyss passerade man 500 000 miljoner användare i världen.

SAGAN OM FACEBOOKS grundare och tiden på Harvard har nu blivit spelfilm i regi av David Fincher och manus av Aaron Sorkin. Det är en fascinerande film med träffsäkert manus och porträttlika skådespelare. Filmen är fylld av energi och rasande snabba dialoger mellan unga webbkillar och collegestudenter som knappt är torra bakom öronen. Det finns ett driv i filmen som är signifikativt för hela Facebooks resa, som känns äkta och som jag gillar.

En av de första att förstå vidden av Zuckerbergs rörelse var Sean Parker (Justin Timberlake). En webbentreprenör som blivit världskändis för skapandet av Napster, en fildelningssajt som blev början på slutet för skivbolagen. Parker är coolare, äldre, flashigare och har fler snygga brudar än Zuckerberg. Med Parkers hjälp hamnar Facebook snart i Silicon Valley. Sommaren 2004 ägnas åt

öldricken och kodande i en villa med pool. Snart ansluter sig fler. Parker introducerar honom till de stora grabbarna, de dyra vanorna och skapar en dröm om världsherravälde.

Ramberättelsen i filmen är två stämningar mot Zuckerberg. Dels hans nära vän och medgrundare, som i filmen framställs som både en ordinär handelsstudent som jagar annonser i New York i stället för att fatta den "coola grejen", men som också effektivt manövreras ut. Dels några riktiga slynglar från överklassen som haft en liknande idé som Zuckerberg snott. Åtalen och förhören ger en dramaturgisk nerv även om de blir aningen tröttsamma och gör filmen och historien om Zuckerbergs skapelse mindre engagerande. Tiden var mogen för sociala nätverk, och det lyckades Facebook slå mynt av.

PARKER UTTALAR VISIONEN att snart ska alla leva sina liv och socialisera sig på nätet, alltså på Facebook. Med facit i hand vet vi att så blev det. I dag missar kompisar kalas och festinbjudningar för att de inte är med på Facebook. Nyblivna föräldrar startar profiler för sina barn. Döda personer hedras. Kort sagt, det mesta vi gör i dag sker på denna sajt. I filmen framställs drivkraften för bildandet av detta sociala nätverk, som lusten att få tag i tjejer och att få vara med i de exklusiva Harvardklubbarna. Det är nog en väl enkel bild, även om det ger filmens historia både riktning och mening.

Här och där skymtar vi dock hur Zuckerberg får idéer till strukturen på sajten. En före detta date ironiserar över att det liknar ett dataspel och snart har onlinespelen spritt sig på sajten. Någon klagar på att det är svårt att veta vem som är singel, vips så infogas raden "relationsstatus". Ett annat problem är hur man ska hitta likasinnade, då lägger man till "intressen". Likt sociala ingenjörer skapar man nya beteenden och mönster på Facebook som många i dag tar för givna. Det är fascinerande och det är kul att se på film.

JONAS MOSSKIN

November, 2010